

RAD NA STALNOJ MUZEJSKOJ POSTAVCI MUZEJA “ALIJA IZETBEGOVIĆ”

Alija Izetbegović, Prvi predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine je nesumnjivo jedna od najznačajnijih ličnosti u historiji naše zemlje. Rad na stalnoj muzejskoj postavci posvećenom ovom čovjeku je veliki profesionalni, ali i ljudski izazov. Muzej Sarajeva je imao čast, ali i veliku odgovornost, jer je dobio ovaj zadatak.

Projekat Muzeja Alija Izetbegović je vrlo kompleksan, u njemu su, pored našeg Muzeja učestvovali i Fond Memorijala Kovači i Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa, kao i veliki broj stručnih saradnika.

Prostor koji je određen za ovu namjenu jesu dvije kule iz osmanskog perioda, koje predstavljaju sastavni dio Vratničkog bedema, a koje se nalaze u neposrednoj blizini mezara rahmetli Predsjednika, koji je sahranjen na Šehidskom mezarju Kovači. Kule su svojom površinom male, predstavljaju spomenik kulture jednog vremena i bio je izuzetno težak zadatak spojiti dva različita historijska događaja u tom prostoru. Jednako je bilo zahtjevno, izuzetno bogat životni put Alije Izetbegovića predstaviti na relativno malo površini. I treći, možda najnezahvalniji zadatak za muzealce jeste stvarati muzej za savremenika, čovjeka kojeg se svi sjećamo. Koliko smo u svom poslu uspjeli, svjedoči sam Muzej, knjiga utisaka i broj posjetilaca.

Muzej je otvoren 19. oktobra 2007. godine na dan obilježavanja četiri godine od smrti Predsjednika. Muzej je tri godine bio u sastavu Javne ustanove Muzej Sarajeva, da bi 2010. godine dobio status samostalnog Muzeja, kako i dolikuje ličnosti jednog Predsjednika.

U daljem tekstu donosimo kratak koncept muzejske postavke muzeja “Alija Izetbegović”.

U velikom dijelu svoje dosadašnje historije Bosna i Hercegovina i njeno stanovništvo, posebno Bošnjaci, bosanski muslimani, bili su raspjeti između krupnih ideoloških i političkih podjela na evropskom kontinentu. Preko teritorije Bosne prolazile su granice između Zapadnog i Istočnog rimskog carstva (između Rima i Bizanta), zatim istočnog i zapadnog hrišćanstva, kao i one što su razdvajale Habzburško i Osmansko carstvo.

Kao fizičko središte Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Bosna je bila njen integrativni faktor, prepreka ostvarivanju velikosrpskih i velikohrvatskih osvajačkih aspiracija genocidnog karaktera. Na osnovi nacionalističke ideologije i velikodržavnih projekata u dosadašnjoj historiji nad Bosnom i Bošnjacima izvršeni su brojni zločini, čija je kulminacija došla do izražaja genocidom u XX stoljeću.

Uprkos tome, burna historija Bosne i Hercegovine i prožimanje raznih civilizacija stvorili su bogatstvo različitih kultura, naroda i vjera na njenom tlu. Tradicionalno gostoprimstvo bosanskog čovjeka kroz stoljeća privuklo je mnoge koji su došli i ostali ovdje. Poznato je da u Sarajevu, i diljem Bosne i Hercegovine, na malom prostoru stoljećima postoje jedna pored druge bogomolje četiri najveće svjetske religije. Stoga se s pravom kaže da Bosna i Hercegovina spaja i razdvaja Istok i Zapad.

Uporedo sa raspadom Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije vođeni su pregovori o podjeli Bosne. Za idejne autore takvog fašistič-

kog i zločinačkog projekta pojavio se veliki problem: muslimansko i drugo bosanski orijentisano stanovništvo ove zemlje, koje je uvijek pružalo otpor takvoj politici i praksi.

U najtežim godinama za ovu zemlju, u periodu od raspada SFRJ do kasnih devedesetih, pojavljuje se čovjek koji je postao simbol borbe za slobodu i ideju Bosne i Hercegovine kao multietničke i građanske države – Alija Izetbegović. Posvetivši čitav svoj život pravdi i demokratiji, u najtežem vremenu postao je simbol časne borbe, zastupnik demokratskih težnji svih ugroženih, beskrajne ljubavi prema svojoj Bosni i Hercegovini, domovini svih onih koji je vole, cijene i prihvataju kao svoju državu.

Ove dvije kule, zajedno sa Bedemom koji ih povezuje, dio su odbrambenog štita koji je u nekom historijskom periodu nastao da odbrani glavni grad Države i Državu od neprijatelja. Kule i Alija imaju nešto zajedničko – predstavljaju simbol odbrane.

Stoga je muzej posvećen Aliji Izetbegoviću, prvom predsjedniku Predsjedništva Bosne i Hercegovine, našao svoje mjesto upravo ovdje u Kulama, na kapijama grada, a kao Komandant Armije ostaje pored svojih boraca.

U prizemlju Kule Ploča, pored prijemnog dijela, nalazi se biblioteka u kojoj su predstavljena najznačajnija djela i izdanja Alije Izetbegovića, kao i neki lični predmeti. Njegova djela su prevedena na devet svjetskih jezika, a zbog nekih je, za vrijeme komunističkog režima bio osuđivan. Najzna-

čajnija djela Alije Izetbegovića su *Islam između Istoka i Zapada* i *Islamska deklaracija*. Zabilješke koje je pravio čitajući Kur'an, govore o interesovanju ovog čovjeka i predstavljaju uvod u izložbu o životu i djelu Alije Izetbegovića.

— Na ekranu koji je postavljen iznad recepcije mogu se pogledati dva filma u dužini od po 15 minuta.

Na spratu Kule Ploča je, na malom prostoru na devet izložbenih panoa, hronološki, kroz tekst i fotografije, prikazan život Alije Izetbegovića, kao običnog čovjeka i kao državnika. Izložba je podijeljena u devet manjih cjelina: Mladost, Sarajevski proces, Prvi višestranački izbori i Raspad Jugoslavije, Međunarodno priznanje Bosne i Hercegovine, U paklu Sarajeva, Pobjeda istine, Ideja Bosne – izazov svih humanista, Odlazak u vječni život i Rekli su o Aliji.

U središnjem dijelu Kule nalazi se vitrina u obliku otvorene kutije za odlikovanja, u kojoj su predstavljene najznačajnije nagrade i priznanja, kao što su: Hrvatsko odličje "Kraljica Katarina", Godišnja nagrada Američkog centra za demokratiju, Orden slobode Republike Turske, Orden nezavisnosti države Katar, Nagrada Foruma Crans Montana itd.

I u ovom prostoru se može pogledati film.

Simbolika Bedema koji povezuje dvije kule poslužila nam je da u ovom prostoru, u dijelu koji je natkriven, postavimo fotografije susreta Izetbegovića

vića sa javnim ličnostima i običnim ljudima, kroz koje se jasno vidi njegova opredijeljenost da spaja ljude, narode i kulture.

Muzejska postavka u kuli Širokac posvećena je Aliji Izetbegoviću kao vrhovnom komandantu Armije Bosne i Hercegovine i Armiji. Na šest zidnih panoa predstavljeno je formiranje Armije Bosne i Hercegovine i uloga nje-

nog Vrhovnog komandanta, i to po sljedećim temama: Prijetnje Bošnjacima, Odgovori na prijetnje i političko organiziranje Bošnjaka, Okupacija Bosne i Hercegovine, Početak i rizici vojnog organiziranja, Doprinos predsjednika Izetbegovića u odbrani, Najkritičnije godine i jačanje Armije Bosne i Hercegovine. U zidnoj vitrini je postavljena uniforma vojnika s početka rata i uniforma vojnika s kraja rata. U podnoj vitrini nalazi se dio oružja kojim se Armija koristila u odbrani. Centralni dio ovog prostora je rezervisan za beretku sa amblemom koju je Predsjednik i Komandant najradije nosio, i koja je postala simbol borbe za Bosnu i Hercegovinu.

Sažetak

RAD NA STALNOJ MUZEJSKOJ POSTAVCI MUZEJA "ALIJA IZETBEGOVIĆ"

Prvi predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Alija Izetbegović, predstavlja jednu od najzačajnijih ličnosti u historiji Bosne i Hercegovine. Stručnjaci Javne ustanove "Muzej Sarajeva" su autori stalne muzejske postavke muzeja "Alija Izetbegović".

Ovaj muzej se nalazi u dvije kule iz Osmanskog perioda koje su sastavni dio Vratničkog odbrambenog bedema, a koje se nalaze u neposrednoj blizini mezara Alije Izetbegovića i njegovih saboraca.

U prvoj kuli, kuli Ploča, prikazan je život Alije Izetbegovića kao pisca, mislioca, političara, kao i neki izvodi iz privatnog života.

U kuli Širokac prikazana je njegova uloga Vrhovnog komandata Armije Bosne i Hercegovine i njegova uloga u odbrani Zemlje.

Summary

THE ALIJA IZETBEGOVIĆ MUSEUM

Alija Izetbegović, the first president of the Presidency of Bosnia and Herzegovina, is one of the most important figures of the history of Bosnia and Herzegovina. The museum dedicated to and named after him was put together by Sarajevo Museum experts, and opened in two Ottoman-period gatehouses forming part of the Vratnik ramparts, very close to the grave of the President and his fellow combatants.

The first gatehouse, the Ploča gatehouse, contains exhibits representing Alija Izetbegović as a writer, thinker and politician, as well as certain personal effects revealing his private life.

The Širokac gatehouse is dedicated to his role as Supreme Commander of the Army of Bosnia and Herzegovina and the part he played in the defence of the country.